

„Музички тонови из српских старина“

Вероватно парафразирајући Моцарта, који је рекао да су „од једне флауте горе само две“ – Шопен је говорио да су „од једне гитаре **боље** само две“!

Двојица београдских гитариста, Андреј Јованић – мастер гитаре, лаутиста и теорбиста, који се усавршавао у Немачкој и у Великој Британији и Урош Дојчиновић, двоструки доктор гитаре, који је приредио преко 3.500 концертних наступа широм света, дошли су са својим гудачким колегиницама, виолинисткињом Миленом Рајковић и виолончелисткињом Милицом Јакшић у Апатин и у Културном центру приредили „вече за памћење“ пред пуном камерном салом.

Традиција гитаре на овим просторима има дуго трајање!

Јосиф Шлезингер, први музичар на двору књаза Милоша Обреновића рођен је у Сомбору (двадесетак километара удаљеном од овог бачког града). Радозналог духа, побегао је од куће већ са десет година и научио да свира на десетак инструмената. Наш мудри књаз довео га је у Србију и ту је Шлезингер основао први оркестар – „Књажевско сербску банду“. Србски владар је посебно волео песму „Све што мене окружава“ по тексту Доситеја Обрадовића, те је од свог капелника тражио да је обради за оркестар, а Урош ју је (мада то нико од њега није тражио) обрадио и овом приликом и извео на гитари. У „Сулејман паше маршу“ придружио му се лаутиста Андреј Јованић. Чули смо и „Квадрил“ Урошевог претка Алексе Поповског, рођеног у оближњој Кули, који је био писар на Милошевом двору; ту се „загледао“ у једну од његових кћери, што је изазвало књажев гнев – и он га је погубио (слична судбина везана је и за Лазу Костића, који је на црногорском двору краља Николе Петровића „очијукао“ са његовом кћерком; срећом, није био погубљен – али је био протеран)...

Заслугом Емануела Коларевића, који је позвао Шлезингера да забележи неколико српских народних мелодија, десетак од њих је сачувано од заборава и касније их је обрадио и Корнелије Станковић, први српски школовани композитор. Урош је представио четири од њих. Чули смо и избор из „Српске музичке смеснице“ из 1850. године коју је сабрао и уредио Ђорђе Милановић, Шлезингеров рођени син, који је примио православље и променио име и презиме. Изведене су и песме које је радо на гитари свирала „Врдничка вила“ – песникиња Милица Стојадиновић Српкиња – „лепа протина кћи“ (како би је опевао Ђорђе Балашевић) и музику из београдских салона, какав је био и Матије Бана (по коме је београдски квартал

„Баново Брдо“ добило име)... Уз сваку нумеру Урош је дао кратак, пригодан и занимљив коментар, који је публика пажљиво одслушала, јер... у овим крајевима дуго је свака боље стојећа кућа имала „гитар“... Изгледа да се то није изгубило ни данас и ортопед Дејан Крајачић има обичај да каже да је по занимању гитариста (звали су га, некад, „апатински Џони Штулић“) а да му је медицина хоби, што је, опет, својеврсни пандан нашем легендарном басу, Живану Сарамандићу, који је увек када би узимао гитару и уз њу незаборавно певао – инсистирао да му се похвали свирање, а не певање.

Гордана Крајачић

Апатин, 28. новембар 2019.